

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Кафедра технологічної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ПЕДАГОГІЧНА ЕРГОНОМІКА»
(назва навчальної дисципліни)
для третього (освітньо - наукового) рівня вищої освіти

Рік навчання 2 семестр 3
Форма навчання (денна, заочна) *

Галузь знань*
А Освіта
Спеціальність*
А4 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

**Кафедра
та викладач**

Кафедра технологічної освіти
Викладач/викладачі: Сліпчишин Лідія Василівна
Лінк на профіль викладачів на сайті факультету чи у Google Scholar
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=D-whmZYAAAAAJ&hl=uk>
E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача): l.v.slipchyshyn@udu.edu.ua
Посилання на електронний курс: <https://classroom.google.com/c/ODMwNzI1MTAzMzE2?cjc=53i564py>

**I. Основна мета/цілі
навчання**

Формування у майбутніх докторів філософії комплексу знань, умінь і навичок з педагогічної ергономіки, що дозволить збалансувати ергономічні вимоги до здобувачів і педагогів щодо підвищення ефективності та збереження їхнього здоров'я із урахуванням специфіки технологічної галузі, оптимізації професійної діяльності та профілактики професійного вигорання, оптимізації інтелектуальної праці, зменшення когнітивного навантаження, цифрової гігієни та психологічного комфорту, розробки ергономічно оптимізованих методик навчання.

**II. Місце навчальної
дисципліни в
освітній програмі***

Навчальна дисципліна вибіркова
Дисципліна за вибором аспіранта (на основі обраної спеціальності)
СВ 02

**III. Обсяг навчальної
дисципліни**

	Денна	Заочна
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	16	6
Семінарські заняття	20	4
Самостійна робота	54	80

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки.</p> <p>Тема 2. Загальні ергономічні закономірності та принципи організації освітнього процесу.</p> <p>Тема 3. Педагогічна діяльність та професійна адаптація у системі «машина-середовище-людина».</p> <p>Тема 4. Професійна придатність до педагогічної праці.</p> <p>Тема 5. Педагогічне вигорання та його профілактика.</p> <p>Тема 6. Когнітивний аспект педагогічної ергономіки.</p> <p>Тема 7. Реалізація ергономічного підходу при створенні комфортного освітнього середовища.</p> <p>Тема 8. Інклюзивний аспект педагогічної ергономіки.</p> <p>Тема 9. Ефективність ергономічного підходу в сучасній освіті.</p>
V. Результати навчання	<p>ПРН 6. Формулювати мету професійного й особистісного розвитку, оцінювати власні потенційні можливості реальність обраних способів і шляхів розв'язання поставлених завдань.</p> <p>ПРН 10. Застосовувати способи й прийоми планування мети, цілепокладання, реалізації необхідних видів діяльності, оцінки й самооцінки результатів діяльності в розв'язанні професійних завдань; прийоми виявлення й усвідомлення своїх можливостей, особистих і професійно значущих якостей із метою їх удосконалення.</p> <p>ПРН 14. Застосовувати різні форми, методи й засоби аналізу діяльності викладачів, учителів, закладів освіти; використовувати індивідуальні й групові прийоми прийняття конструктивних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, враховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід.</p> <p>ПРН 19. Здійснювати відбір актуального навчального матеріалу на підставі принципів дидактики й змісту загальної та вищої освіти.</p>
VI. Порядок і критерії оцінювання	<p>Поточний контроль: виконання індивідуальних завдань, тестування, підготовка есе.</p> <p>Форма підсумкового контролю - залік</p> <p>Рівень відповідності критеріїв оцінювання:</p> <p><u>Творчий рівень (90 – 100 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно висловлюється з теми будь-якого рівня складності, аргументовано висловлює свої думки.</p> <p><u>Високий рівень (80 – 89 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає деякі неточності.</p> <p><u>Достатній рівень (70 – 79 балів).</u> Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.</p> <p><u>Задовільний рівень (65 – 69 балів).</u> Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.</p> <p><u>Низький рівень (60 – 64 балів).</u> Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.</p> <p><u>Незадовільний рівень: 35 – 59 балів</u> з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни;</p> <p><u>0 – 34 балів</u> з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє</p>

навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу* **Загальні правила під час занять:** *взаємоповага; активна участь у дискусіях та обговореннях; вимкнення гаджетів (під час онлайн-занять вимкнення звуку); запис матеріалу:* можна записувати матеріал лекцій.

Дедлайни та умови для перескладання: *чіткі дедлайни:* всі завдання мають бути виконані та здані до зазначеного терміну; *обґрунтування пропусків; перескладання:* можливість перескладання передбачається.

Академічна доброчесність: *самостійна робота:* завдання мають виконуватися самостійно, в разі посилання на матеріали – цитування джерел; *плагіат є неприпустимим.*

Індивідуальні консультації: при виникненні питань, здобувачі мають можливість звернутися до викладача за індивідуальною консультацією.

**VIII. Основні
інформаційні
ресурси**

1. Аханова А. Психологічні складові та чинники професійного становлення особистості. (2021). Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук (Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція 24 листопада 2021 року). Частина 2. Мелітополь: ТДАТУ. С.137-142.
 2. Безбородих С. М. (2017). Професійна придатність як передумова фахової підготовки майбутніх педагогів. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки, (7 (2)), 5-11.
 3. Беляєва Н.П. (2024). Формування готовності майбутніх учителів до реалізації безпечного освітнього середовища у початковій школі : дис... канд. пед. наук; 13.00.04 теорія і методика професійної освіти. Київ. 261 с.
 4. Гервас О.Г. Тенденції та розвиток ергодизайнерської діяльності учнів у системі професійної. (2012). Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми в освіті. № 30. С. 109-114.
 5. Гульбс, О., & Ворона, О. (2024). Теоретико-методологічний аналіз стану дослідженості проблеми психічного захисту особистості. Психологічний журнал, (12), 8–18. <https://doi.org/10.31499/2617-2100.12.2024.306764>
 6. Демидович О., Карапетян А. (2024). Agile-педагогіка: управління новими світоглядними викликами в освіті через динамічну адаптивність. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 72, т. 1. С.354-362. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-51>
 7. Ігнатович О. М. (2017). Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих педагогічних навчальних закладів. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України), 306-313.
 8. Карапузова Н.Д., Починок Є.А., Помогайбо В.М. (2012). Основи педагогічної ергономіки : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: «Академвидав. С. 20-24.
 9. Карапузова Н.Д., Починок Є.А., Помогайбо В.М. (2012). Педагогічна ергономіка: створення комфортного та безпечного навчального середовища у початковій школі. Постметодика. No5(108). С. 8-12.
 10. Кириченко В.В. (2014). Діагностика розвитку здібностей у процесі професійного відбору. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. К.: Видавництво «Фенікс». Т.ХІІ. Психологія творчості. Випуск. 19. С.161-169
 11. Коваленко О.Г., Павлик Н.В., Становських З.Л., Бастун М.В. (2019). Психологічний супровід особистісного розвитку дорослих: подолання професійних криз та характерологічних дисгармоній : навч.-метод. посіб. Кропивницький. 167 с.
 12. Кокун О.М. (2012). Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. К.: ДП «Інформ.-аналіт. Агенство». 200 с.
 13. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі, схвалена Указом Президента України від 25.05.2020 №195/2020. URL: https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789?fbclid=IwAR061k8p4RFwtmQWtHhRP96eZ4cfdY8_YX_-N7GqNJW5kbwUs75PnFGnouY
 14. Носенко Ю. Г., Сухих А.С. (2017). Здоров'язбережувальне використання програмноапаратних засобів у навчальному процесі основної школи: навчально-методичний посібник за ред. Ю. Г. Носенко. Київ : Компринт. 156 с.
 15. Помиткін Е.О. та ін. (2019). Психологічний супровід навчання різних категорій дорослого населення: монографія / за ред. Н.В. Павлик. Київ,. 475 с.
 16. Сердюк С. М. (2014). Ергономічні питання проектування людино-машинних систем : навчальний посібник. Запоріжжя :
-

ЗНТУ. 334 с.

17. Сидорчук Л.А. (2007). Ергономічні основи методологічних підходів до аналізу взаємодії в системі «людина – техніка». Вісник : збірник наукових статей Київського міжнародного університету. (Серія: Психологічні науки). [Випуск 11]. К. : КиМУ. С. 190-199.
 18. Сидорчук Л.А. (2010). Ергономічна культура майбутнього вчителя технологій : монографія. К. : НПУ. 413 с.
 19. Сидорчук Л.А. (2012). Теоретичні і методичні засади навчання ергономіки майбутніх учителів технологій : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 /; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К. 40 с.
 20. Сидорчук Л.А. (2013). Ергономічна компетентність майбутнього вчителя технологій як необхідна умова його професіоналізму Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Вип. 43. С. 202-208.
 21. Сидорчук Л.А. (2013). Концепція ергономічного проектування системи «людина-техніка-середовище». Педагогічні науки. Вип. 113. С.182-191.
 22. Сліпчишин Л.В. (2020). Використання Agile – підходу в освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць / гол. ред. Н. І. Лазаренко ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : Друк плюс. Вип. 55. С. 230-238. – DOI: 10.31652/2412-1142-2020-55-230-238
 23. Сьомка С. В. (2017). Ергономіка та ергодизайн : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К. 618 с.
 24. Тептюк Ю. О. (2024). Професійний психологічний відбір: цільовий, процесуальний і результативний аспекти. Перспективи та інновації науки (Серія Педагогіка, Серія Психологія, Серія Медицина), (4), 1062-1068.
 25. Товканець О.С. (2021). Ергономіка розвивального середовища освітньої установи: умови формування. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Вип. 23. С. 241-248.
 26. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності (2024): збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г.Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О.Федоренко; за заг.ред. І.Новик. Київ: УІРО. 102 с.
 27. Duggan, S. (2020) AI in Education: Change at the Speed of Learning. UNESCO ITE Policy Brief.
 28. Dziadkovkii A. (2023). Pedagogical Ergonomics: The possibilities of AI, ZKP, and ML. German International Journal of Science №55. PP.41-43.
 29. Halyna Kolomoiets, Iryna Holiiad, Vasyl Tutashynskyi, Larysa Hrytsenko, Ruslan Holiiad, Maryna Rebryna. (2025). Adaptive learning based on biometric assessment of cognitive load in an educational and scientific cluster (2025). BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2025. Vol. 16, No.3. P. 258-270.
 30. Holiiad I.& Borys Maksymchuk. (2025). Neuropsychological Aspects of Co-Educators in a Digital Educational Environment... BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience.
 31. Iryna Holiiad, Yuliia Semeniako, Vadym Pienov, Viktor Shakotko, Nataliia Ashykhmina, Volodymyr Dinko, Borys Maksymchuk. (2025). Neuropsychological Aspects of Co-Educators in a Digital Educational Environment: Conditions, Benefits, Safety. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2025. Vol. 79, No.1. Sup 1. C.342-350.
 32. Lee, J.D.; Wickens, C.D.; Liu Y.; Boyle, L.N (2017). Designing for People: An introduction to human factors engineering, 3rd Edition. Charleston, SC: CreateSpace. ISBN 9781539808008.
 33. Makridakis, S. (2017) The forthcoming Artificial Intelligence (AI) revolution: Its impact on society and firms. Futures. 2017.
-

Vol. 90. P. 46–60.

34. Peng K. Attack against a batch zero-knowledge proof system. IET Information Security IET, 2012. 6 (1), 1—5. doi:10.1049/IET-IFS.2011.0290
35. Russell, Stuart J.; Norvig, Peter (2021). Artificial Intelligence: A Modern Approach (4th ed.). Hoboken: Pearson. ISBN 9780134610993. LCCN 20190474.
36. Russell, S., Norvig, P. (2020) Artificial intelligence: A Modern Approach. 4-th Ed. \ New Jersey: Prentice Hall, 2020. 1136 p
37. Usmonova H. K. (2025). Conceptual foundations for developing the methodological competence of future moral education teachers based on an ergonomic approach. (2025). EduVision: Journal of Innovations in Pedagogy and Educational Advancements, 1(12), 759-765. <https://brightmindpublishing.com/index.php/ev/article/view/1885>
38. Woodcock A. Ergonomics, education and children: a personal view. Ergonomics. (2007). Iss.10(50). P.1547-1560. DOI: <https://doi.org/10.1080/00140130701587384>.
39. Yeoman Pippa, Ashmore Nathan (2018). Moving from pedagogical challenge to ergonomic challenge: Translating epistemology into the built environment for learning Australasian Journal of Educational Technology, 2018, 34(6), 1-16.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри технологічної освіти протокол №2 від 28 серпня 2025 року

* Не є обов'язковим структурним елементом робочої програми навчальної дисципліни (силабуса). Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається навчальна дисципліна, можуть бути додані інші структурні елементи робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) або змінено її технічне оформлення
